

„Застава“ излази сваки дан двапут, а недељом сваког дана два пута, а недељом сваког дана два пута, а недељом сваког дана два пута.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

(Јутарњи лист.)

Издање „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

Бугарски професори у Београду.

Београд, 4. априла.

Данас је престоница Србије, Београд, у свечаном руву и расположењу. Доживљено је и једно пријатно и ретко изненађење: ретки и симпатични гости, бугарски професори, посетили су корпоративно Београд. Има их близу осамдесет. То је цвет бугарске интелигенције; то су најревноснији и највећи јавни и културни радници у своме народу. Дочекали су их корпоративно српски професори. Тај дочек је искрен, другарски, интиман. — У осталом Срби су целом свету познати са свога гостољубља. Они су са искреним одушевљењем дочекивали и Французе и Немце и Енглеze и Мађаре; али Бугари су доста ретко долазили, ма да би требали они Србима и Срби њима да су посеведневних гости. Између једних и других стојала је као провала једна суморна историјска успомена; али њу време и разумевање заједничких интереса потпуно заравњује.

По себи се разуме, да овај састанак бугарских професора са нашим у српској престоници има крупан културан, а по свој прилици у даљој линији и политички значај. — Треба хладно судити о потребама и задатцима оба ова народа и њихових држава — Ко правилно хоће да суди, он мора увидети да једним путем иду интереси Срба и Бугара; да они имају не заједничке циљеве само, него и заједничке непријатеље.

Тек у заједници ова два мала али срчана народа могу постати моћна чињеница на Балкану и бити од пресудна значаја за развитац догађаја историјских на балканском трополу.

Овоме састанку и договору бугарских и српских професора сваки се мора искрено зарадовати, јер он је знак да још нису све везе покидане. Ово је један успешан и леп покушај, да се Софрја и Београд примању ближе једно другом и да једно другом пруже руку за заједнички рад на вршењу великих културних и политичких задатака, који оба народа очекују. Што улива наде у успех то је факат, да је овај разумни корак потезао од најкултурнијега, најобразованијега сталежа оба народа, од професора, у чијим редовима има највише јавних радника, просветних поборника, наставника омладине, књижевника и т. д.

Зар смеју, зар требају данас та два сродна народа да улазе у крвави двобој због Македоније, која од Срба као и од Бугара, с правом очекује потпору и заједничку помоћ ради ослобођења? — А ако се на основи искреног споразума изведе заједничка акција Срба

и Бугара на Балкану — македонско и старо србијанско питање брзо би било решено а народ ослобођен крвавог и вековног ропства.

Хоће ли Срби и Бугари хтети да сачувају своју независност и да утврде своја права на братске земље, што су у ропству они морају ићи руку под руку, против заједничкога непријатеља на Балкану, који је опасан за Бугаре исто тако, као што је опасан и по Србе; а тај непријатељ у главном и подржава и распарује бугарско српске размирице. Јер док се Срби и Бугари буду крвили догле ће он успевати и узимати и оно на шта Бугари полажу право и нашта Срби полажу право.

Професори бугарски и српски чине покушај да се организују у једну колону и створе заједнички фронт противу германизације, која плави већ сале српских и бугарских земаља. Кад се они споразуму, онда ће и народ поћи са њима и за њима.

Једно ваља желити овом српско-бугарском професорском састанку. То је искреност са истрајношћу.

На овом месту морамо поновити оно што смо једном сличном приликом изнели: Тек у заједничком раду могу Срби и Бугари на Балкану а и у Европи постићи успеха и нешто вредети. Њих не треба да раздвајају они гробови, који су их раздвајали. Нека заједно извиђу и ожале братску проливену крв и нека одрже помен над својим жртвама и нека ту саране и забуде своје... иначе ће и једнима и другима непријатељски ашови прегрвати кости погинулих синова, а враг Словенства Јужног цериће се заједничкој пропасти и Бугара и Срба...

Неваљалство

(у турско-бечејском срезу).

Досадањи посланик турско-бечејског среза др. Љуба Павловић, стоји још на старој мери. Није у стању да држи програмни говор, него то чине место њега његови кумови, пријатељи и — најмљеници. Тај је програм: Кад не зна наш Љуба да говори, не дамо то ни његовом против кандидату.

Кад је Јаша Мркишић други дан Ускрса хтео да развије свој програм у Турском Бечеју и Куманима, омела су га деца, младићи и кумови Љубе Павловића. Ствар је била спремна. Деца су имала уз себе звиздољке, кумови су понели навазашена грла. Но њима се мора опростити. Неваљао је онај, који је научио на такав недостојан начин борбе. Обављени бирачи, који су дошли да чују говор Јаше Мркишића гнушали су се и саблажњавали.

Странка дра Љубе Павло-

вића, није много сигурна у свој успех кад се боји говора противничког кандидата. — То што смо видели у Турском Бечеју и Куманима, то није знак снаге, него је то знак слабости, покварености и неваљалства.

На жалост, такав су начин борбе заметли неки људи. У прошлој епархијској скупштини темишварској, свештеници, адвокати, интелигенција, дерали су се као манити. Онда су ратари говорили: Шта треба да чинимо ми, кад они тако?!

А знате ли шта је у ствари. Таче се преваре и проневера у епархији и равним општинама. Не дају да дође друга страна, те отворије све то. Из епархијске канцеларије нестала су акта, која се тичу про невере.

Но народ је прогледао. Неће да трпи те ствари, нити оне, који то помажу. Зато ће судити сад на изборима, да буде једаред реда.

Српска народна радикална странка истагла је међу кандидатима: и адвоката и лечника и свештеника и новинара, па и ратара. Ратари су се врло одушевили за Јашу Мркишића. Тај не познаје њихове јаде и њихов живот тек по слушању и гледању. Он живи и сам њиховим животом. Он осећа оно исто што и они, он је проживљавао њихове патње, он жели оно што и они. И ко би то боље умео да изнесе и покаже на сабору до ли он.

Народ који има таквих ратара као што је Јаша Мркишић може се — подичити. Наши ратари осећају, да себе уздижу, кад Мркишића уздижу. Српска народна радикална странка отворила је врата угарског сабора ратару, и сви, а нарочито ратари као најмнобројнији треба да га унесу у сабор. Јаша Мркишић подићи ће нашем ратару на сабору углед, стећиће им поштовања. Видеће да ратар није стока — као што многи мисле. Видеће да није овца, коју само треба сваки дан мусти а стрићи два — пут годишње, него ће видети да ратар, као је вгро народа обављено тражи и хоће да жави човечанским животом, свбиљно тражи себи пута и своја човечанска права.

Била би велика несрећа, кад би према Јаше Мркишићу, кад би према тако поштеном, честитом, заузимљивом, паметном, образованом ратару заступао и даље турско-бечејски срез човек, као што је др. Љуба Павловић.

Шта би рекли ратари турско бечејског среза, кад би послали радника на њиву, а тај радник не само што није ударио ни мотиком, него није ни излазио на њиву? Били би га и други пут слали?

А зар се са народним добром и правима сме лакомислено поступати?! Зар је будућност

народа пусто масло?! Мали народ, који хоће да живи и одржи се, мора истицати напред људе од посла, који за троје раде, а не сме истицати којикакве мутавке.

Има вас, који волете дра Љубу Павловића?! Кум вам је, сродник вам је, пријатељ. А ви му онда подајте свој новац, препишите му своју кућу, оставите му своју земљу, подајте му све што је ваше, али са народним не награђујте кумство, сродство и пријатељство, јер ће вас деца ваша кетити у гробу а и треба да вас прокуну.

Знате ли кад је несити човек орао на Божић. Кад је полазио кући, рече весело жени: Видиш ли, да се није ништа немиле догодило. Жена му рече: Данас није. Али виде ли где у подне на ручицама плуга падоше три гаврана. То значи, да ће ти се ово данашње осветити на трећем колону.

Или зар има у нас тако покварених људи, који не маре и не питају: шта ће бити са децом њиховом?! И зар има тако лакомислених, који се играју са срећом народа као деца са лоптом?!

Нека трчи Љуба Павловић од куће до куће. И нека плаче: Не убијајте ме!! Немојте да ме упропастите. А нека његови иду и прете. Они нису могли да омету Мркишићев програмни говор у Меленцима, Башахиду, Карлову, Беодри.

Ја верујем, да ће бирачи турско бечејског среза показати на избору врата онима, који хоће да их лармом и дреком застраше. А ако треба Љуби Павловићу помоћи, да му помогнемо на други начин, а не мандатом, који се не дели из милости никоме.

Јаша Томић.

Изборна борба.

Бирачима белоцркванског среза.

Јаша Томић, кандидат српске народне радикалне странке за белоцрквански срез, поћи ће крајем ове недеље по срезу. Ред ће се објавити у „Застави“. — Молимо све пријатеље наше странке, да не седе скрштених руку. Томић није у овај мах при најбољем здрављу, те неће бити ни у стању обићи преко 50 општина белоцркванског среза. Доста то, његова кандидатура стоји, па је на бирачима да учине своју дужност, ако мисле да треба да даду свога гласа за Томића.

Из турско-бечејског среза.

Пишу нам из турско-бечејског среза:

Наш посланички кандидат Јаша Мркишић победиће на сигурно. — Шта све нису радили неки и неки да омету збор у Меленцима, Башахиду, Карлову и Беодри, па нису могли. Не чу се ни један глас против Мркишића. Само су у Турском

Бечеју и Кумани омили збор и то неколико јадника а сви су други хтели највећом жељом да чују програм Јаше Мркишића па и они, који до сад још нису за њега.

Карлово, Беодра, Башахид то су општине, у којима Љуба Павловић неће добити ни једног гласа. Кумани и Меленци ће се поделити, у Турском Бечеју и Тарашу је наша већина, а уз Љубу Павловића је само Врањево. Али и то не сво, јер је он и тамо много врло много изгубио. Наши су ратари врло одушевљени за Јашу Мркишића, број његових присталица растеће сваки даном, и до дана избора може се догодити, да др. Љуба Павловић одступи. Ба дава, отрвенно се свет... Љубав према народу јача је од кумства, ордества и пријатељства.

Из пакчевачког изборног среза.

Пишу нам из Долова: Заталагала се поново изборна борба. Са оним старим одушевљењем ступа наш народ опет у ту изборну борбу, уверен да ће овога пута народна наша ствар морати безусловно победити. И зато је Долово дочекало са највећим заносом свога милостивог кандидата др. Славка Милетића. Јуче други дан Ускрса у пола 9 сахата дошао нам је у средину нашу дичан кандидат наш. На атару дочекао га је дугачак низ кола и поворка коњаника, и ту га је топлим речима поздравио наш г. парох Павло Недељковић на српском језику, а г. Марко Болдовина, сврш. богослов на романском језику искреном, срдечном добродошлицом Уз непрестане одушевљене усклике: „живео др. Славко Милетић“, кренула се поворка према селу, где је сакупљени силни народ, жене и деца, са заносним одушевљењем поздравио свога тића. На самом бирачком збору поздравио је нашег дичног кандидата наш г. парох Михаило Ракић, на што је овај развио свој програм. Програм је овај бурним одобравањем примљен; свака ставка пропраћена громогласним усклицима: Тако је! и Живео! Одушевљење бирача је ванредно, и то своје одушевљење, своју свест показале на изборном мегдану. Ту свест не моглоше угушити ни помрачити оне силне глобе и неправде којима нас је на издизају своје гонио силедијски либерални систем. Та ће свест и на изборном попришту кликнути: Да живи др. Сл. Милетић.

После подне велика поворка кола, пуна бирача испратила је дичног кандидата пут Омољце, пожеливши му: Срећан пут и до виђења на избору.

Б.

К а н д и д а т и

орпске народне радикалне странке за угарски сабор.

Одлуком средишне управе српске народне радикалне странке постављени су ови кандидати:

Др. Славко Милетић — пакчевачки срез.

Јаша Томић — белоцрквански срез.

Др. Јован Манојловић — удински срез.

Јаша Мркишић — турскобечејски срез.

Др. Мита Мушицки — тителски срез.

Др. Бранко Илић — турско кањински срез.

Др. Коста Хаџи — комлошка срез.

Др. Влада Манојловић — товаришки срез.

Др. Бранко Вујић — пардањски срез.

Др. Живко Продановић — стар-бечејски срез.

Милан Хоџа заједнички кандидат Срба и Словака за кулпински срез.

За варош Нови Сад прота Божић Поповић.

Нове прилике.

„Дубровник“ доноси чланак о доласку коалиције мађарске на чело Угарске. Вели да је изненађено дошао тај обрт. Но уповорује и вође коалиције, да паже шта раде, ако хоће да њихова влада не буде само пролазна већ стална, за тим вели ово:

Они знају, да примирје не значи свршетак борбе, у којој они све до коначног мира требају савезнике. Јасно је, да им то не могу бити људи, који су предано служили прошлом, систему, него једино и искључиво они људи, који су им се у невољи показали јединим искреним и првим пријатељима.

У томе и лежи вредност ријечке и задарске револуције, које управно сада постају потпуно савремене. Мађри морају прекинути рачунање за Томашићем и дружином, јер они ради привремености владе не требају слуга, они требају савезника. А то слуге бившег система не могу никада бити. Они морају постати „бивши људи“, људи прошлости, за које ће сви рећи — споменули се, не повратили се, премда ће они све учинити, да остану у милости.

Али и пријатељи коалиције, који су ради тог свог пријатељства много претрпјели, не треба да са скрштеним рукама очекују резултат. Сад треба радити, више него икада, јер имају више снаге и више права него икада. Организованој, потмулој борби наших противника треба у супрот ставити организовану, поштenu борбу. Без борбе је право уалудно.

Пред нашим очима стоји један увизишен циљ, уз нас је повјерење народа, уз нас је сунце правде.

Ми треба само озбиљно да схватимо своју задаћу и свој положај.

Словачки народни кандидати.

Кандидати словачки ово су: У сучанском срезу Павле Мудроћ; у нововањском др. Август Рат; у бановском др. Јосиф Минарик; у стубањском др. Јан Мудроћ; у слијачком др. Људеват Мелвецки; у глоговском Адолф Мачалка; у врбовском др. Јулије Марковић; у зволенском Милан Хоџа (који је уједно и заједнички српско словачки кандидат у кулпинском срезу).

у ружомберском срезу др. Вавро Шробар; у бобровском Ферко Скачак; у сеничком др. Јосиф Кубина; у леванском др. Фрања Р. Јехличка; у трнавском Мартин Колар; у ступавском Ферд. Јурига; у моравском св. јанском др. Павле Блехо; и у сеничком срезу Фрања Веселовски.

Какви ће бити избори у Хрватској и Славонији?

На то питање одговара равнатељ загребачког финансијалног равнатељства. Један чиновник тога финансијалног равнатељства повео је неколико пригледника финансијалне страже, који се спремају за повјеренички испит, повео их је у Капошвар, да прегледају тамошњу фабрику шећера. Чиновништво капошварског финансијалног равнатељства почастило те загребачке излетнике. Да боме, било је пјесама и здравица. Неко је равнатељу загребачког финансијалног равнатељства Мачванском пришаптао, да су његови пригледници с тајником на челу у Капошвару, говорили повољно о — речкој револуцији. Сиромачвански се препао па звоне на очитовање свог тајника, који је пригледнике водио у Капошвар, и овај сиромачвански је подијети ошпиран извјештај о цијелом путовању и бављењу у Капошвару. Ето, и пред ваједничким чиновником давас је још гријех неопростив одбравати „нови кул“ у Хрватској и Славонији. А да како је тек земаљским чиновницима страх у костима подгвозденом руком — Томашићева система! Остане ли тако, знамо на длаку како ће саборски избори испасти. За Хрватску и Славонију Томашић је ријешно: „Плети kotaц кано ти и отац!“

Дубровчани у помен г 1806.

Дана 15. (28.) маја свршана се сто година, како је заповједник француске војске ушао у Дубровник, те издао проглас, којим је фактично покопана слобода независне републике дубровачке. Дубровчани (Срби и Хрвати) спремају се, да се сјете тога дана Начелник је повео на договор представнике дубровачких друштава. Између осталог одлучено је да се тога стогодишњег дана држе задушнице дубровачким покојницима. Одбор изабран за то стараће се, да привреми што је потребно за тај помен за годину 1806.

„Преокрет

у Угарској и Хрватској“

Загребачки „Покрет“ доноси у изводу чланак Фрања Супила, којег је донио ријечки „Нови Лист“, у коме се предлаже, да један дио, бољи, у „народној“ странци иступи из ње и да се прикључи раду хрватске и српске коалиције. Своје примједбе „Покрет“ завршује овим ријечима: „Сматрамо међу тим, да би било нужно, да се састану делегације угарске и хрватско-српске, да питање споразума узму чим прије у претрес“. — И ми би то препоручили. Несносне и мутне

прилике у Хрватској и Славонији то неминуовно захтијевају. Нека се састану, да видимо шта вриједе и шта могу да учине.

Изборно кретање у Хрватској и Славонији.

Др. А. Егерсдорфер у друштву котарског предстојника и опћинских начелника на путу кроз Приморје постигао је тај успјех, да су му бирачи опћине Грижане окренули леђа и понудили кандидатуру свом досадашњем посланику дру Б. Мажурашићу. Евала свјесним приморцима.

Брзојави „Застави“.

Стагли 5. априла.

Изборно кретање.

Ковин. Овде била конференција бирача на којој су се сви осим једног јединог изјавила за Јашу Томића у целом ковинском срезу испао је такав расположеај а тако и у белоцркванском. — И ако говоре да се званичан апарат не сме мешати, ипак цео тај апарат једнодушно препоручује бирачима Пешу. Траже да Томић што пре обиђе срез. (Од ће то почети крајем ове недеље. Прур. „Заст.“)

Будимпешта. У Белепешу дошло је при кандидацији посланика до демонстрација Румунска народносна странка истакла је Јована Чордана. После збора румунска омладина ишла је кроз улице са народносноном румунском траком уз поклич: доле с Мађарима. Мађари су демонстрирали против Румуна.

Избор у Тросталу.

Велики Бечкерек. Данас је решио жунавијски средишњи одбор, да избори у Тросталу буду 16. (29.) априла.

Криза у Србији.

Београд. Са одступањем Грујићеве владе таплено се политичко стање јако. Држи се да ће нови избори довести до расплета и да ће испасти у корист старих радикала. Мишљење је да ће бити именована не парламентарна влада, која ће решити најпрече ствари и спровести изборе.

О Г Л А С.

Овим се даје на опште знање, да је

1. срп потрошачко удружење у Ст. Керу

разрешено, те се позивају повериоци који би имали каквог потраживања од истог, да се у року од 6 месеци пријаве управи.

У Ст. Керу 1. (14.) априла 1906.

У име управе:

Бука Жижиков

1. 1. 8 419

председник.

Т Р А Ж И М

ЗА СВОЈУ ГВОЖЂАРСКУ ТРГОВИНУ, ВЕШТОГ И ОКРЕТНОГ

МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА.

Плата и ступање по уговору. Првентство имају који су и у шпедерској и хемиско-фарбарској струци сервирали.

1. 415 1-8

Т Р А Ж И М

за своју илину једног вештог и вредног МЛАНАРСКОГ ПОМОЋНИКА који је способан и за самосталан рад (т. ј. за обермилера).

Понуде примам до мала Ускрса. Плавца Лесковац, Стапар.